



תמוז התשס"ח

בס"ד

"ויהי אחרי המגפה"
לפרשת פנחס (ע"פ שיעורו של הרב יאיר קאהן)

מצרים:		
וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה כִּי לֹא הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא נָתַן לָהֶם נַחְלָה בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:	אֵךְ אֶת מִטָּה לְוִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת רֹאשׁוֹ לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאֵתָּה הִפְקֹד אֶת הַלְוִיִּם עַל מִשְׁכַּן הָעֵדוּת וְעַל כָּל כְּלָיו וְעַל כָּל אֲשֶׁר לוֹ הֵמָּה יִשְׂאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל כְּלָיו וְהֵם יִשְׁרְתֵהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יַחְנוּ:	מדוע יצאו הלויים מן הכלל?
לאלה תחלק הארץ בנחלה למספר שמות לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעוט את נחלתו...	אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאֵתֶת לְבֵית אֲבֹתָם יַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְּגֵד סָבִיב מוֹעֵד יַחְנוּ:	יישום המפקד

1. במדבר כ"ה – כ"ו

פרק כ"ה: (טז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יז) צְרוּר אֶת הַמַּדְיָנִים וְהַכִּיִּתֶם אוֹתָם: (יח) כִּי צָרְרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלִיהֶם אֲשֶׁר נָכְלוּ לָכֶם עַל דָּבָר פְּעוּר וְעַל דָּבָר כְּזָבִי בֵּת נְשִׂיא מְדוֹן אַחֲתֶם הַמִּכָּה בְּיוֹם הַמִּגְפָּה עַל דָּבָר פְּעוּר:

פרק כ"ו: (א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגְפָּה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאַל אֲלַעֲזֶר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר: (ב) שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל יָצָא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל: (ג) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֹתָם בְּעֶרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יַרְחוֹ לֵאמֹר: (ד) מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיְצִיאִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

2. סיכום תוכן הפרקים כ"ה-ל"א

פרק	תוכן
כ"ה	חטא בנות מדין וציווי ה' להכות את המדינים
א	מפקד האנשים העתידים להיכנס לארץ
ב	כ"ז; א-יא סיפורן של בנות צלפחד
ג	כ"ז; יב-יד יומו האחרון של משה רבנו
ד	כ"ז; טו-כג העברת המנהיגות ממשה ליהושע
ה	כ"ח-כ"ט פרשיות הקרבנות-תמידים ומוספים
ו	ל' דיני נדרים
ל"א	מלחמת מדין

3. במדבר ל"א ב'

נקים נקמת בני ישראל מאת המדינים, אחר תאסף אל עמיתך

4. השוואה בין המפקדים בספר במדבר

המפקד במדבר סיני בשנה השנייה (במדבר א-ב)	המפקד במדבר בספר במדבר (במדבר כו)	בערבות
שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בַּמִּסְפָּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתָם: מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל יָצָא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל: מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם וְאַחֲרָיו: וַיְהִי אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית אֲבֹתָיו הוּא:	שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם כָּל יָצָא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל: מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל יָצָא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל: מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם וְאַחֲרָיו: וַיְהִי אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית אֲבֹתָיו הוּא:	דרוך המפקד

5. במדבר ב'

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאַל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: (ב) אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאֵתֶת לְבֵית אֲבֹתָם יַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְּגֵד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יַחְנוּ: (ג) וְהַחֲנִיִּים קִדְמָה מִזְרְחָה דָגְלָה מַחֲנֵה יְהוּדָה לְצַבָּאוֹתָם וְנְשִׂיא לְבְנֵי יְהוּדָה נַחֲשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב: (ד) וְצַבָּאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה וּשְׁבַעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: (ה) וְהַחֲנִיִּים עֲלֵיו מִטָּה יִשְׁשַׁכֵּר וְנְשִׂיא לְבְנֵי יִשְׁשַׁכָּר יִתְנַאֵל בֶּן צוּעָר: (ו) וְצַבָּאוֹ וּפְקֻדָיו אַרְבָּעָה וּחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: (ז) מִטָּה זְבוּלוֹן וְנְשִׂיא לְבְנֵי זְבוּלוֹן אֶלְיָאֵב בֶּן חֶלֶן: (ח) וְצַבָּאוֹ וּפְקֻדָיו שְׁבַעָה וּחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: (ט) כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מֵאֵת אֶלֶף וּשְׁמֹנִים אֶלֶף וּשְׁשֵׁת אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת לְצַבָּאוֹתָם רֹאשֵׁנָה יִסְעוּ...

6. במדבר א'

(טז) אֵלֶּה קְרִיאֵי \{קְרוּאֵי\} הָעֵדָה נְשִׂאֵי מִטּוֹת אֲבוֹתָם רֹאשֵׁי אֲלָפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם: (יז) וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבּוּ בְּשֵׁמוֹת: (יח) וְאֵת כָּל הָעֵדָה הִקְהִילוּ בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי וַיִּתְּלְדוּ עַל מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם **בַּמִּסְפָּר** שְׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְגִלְגָּלְתָם:

7. במדבר כ"ו

(לח) בְּנֵי בְנִימִן לְמִשְׁפַּחְתָּם - לְבָלַע מִשְׁפַּחַת הַבְּלַעִי לְאַשְׁבֵּל מִשְׁפַּחַת הָאֲשְׁבֵּלִי לְאַחִירָם מִשְׁפַּחַת הָאֲחִירָמִי: (לט) לְשׁוּפָרָם מִשְׁפַּחַת הַשׁוּפָרָמִי לְחוּפָם מִשְׁפַּחַת הַחוּפָמִי: (מ) וַיְהִי בְנֵי בָלַע אַרְדָּ וַנְעַמְוֹן מִשְׁפַּחַת הָאֲרָדִי לְנַעְמָן מִשְׁפַּחַת הַנַּעְמָי:

(מא) אֵלֶּה בְּנֵי בְנֵימִן לְמִשְׁפַּחְתָּם וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אָלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:

8. הלוויים שייכים ל"צבאות" עבודת ה'

במדבר ד': (ב) נָשָׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קָהָת מֵתוֹךְ בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם: (ג) מִבְּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְנִמְעָלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל בָּא לְצִבָּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֵהָל מוֹעֵד:

9. במדבר א'

(נב) וְחָנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל דַּגְלוֹ לְצִבְאוֹתָם:

10. במדבר רבה כ"א ד'

'צרוור את המדינים' – (למה?) 'כי צוררים הם לכם'. מיפן אמרו חכמים: בא להרגך השכם להרגו.

11. במדבר ל"א ג'

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר: הִחְלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים לְצָבָא, וְיִהְיוּ עַל מְדִין לְתֵת נַקְמַת ה' בְּמִדְיָן.

12. רש"י

'נקמת ה' – שהעומד כנגד ישראל כאילו עומד כנגד הקב"ה.

13. במדבר ל"א; א-ב

'וידבר ה' אל משה לאמר: נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים, אחר תאסף אל עמך'

14. במדבר כ"ז

(יב) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: (יג) וּרְאִיתָהּ אֲתָה וְנִאֲסַפְתָּ אֶל עַמְּיָן גַּם אֲתָה פֹאֶשֶׁר נֶאֱסַף אֶהְרֹן אַחִיךָ: (יד) פֹּאֶשֶׁר מְרִיתָם פִּי בְּמִדְבָּר צֶן בְּמְרִיבַת הָעֵדָה לְהַקְדִּישֵׁנִי בְּמִים לְעִינֵיהֶם הִם מִי מְרִיבַת קִדְשׁ מִדְבָּר צֶן: (טו) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה לֵאמֹר: (טז) יִפְקֹד יְהוָה אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה:

15. במדבר ל'

(ב) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רֹאשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה: (ג) אִישׁ כִּי יָדַר נָדַר לַיהוָה אוֹ הַשְּׁבַע שְׁבַעָה לְאָסֹר אֶסֶר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יִחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה:

16. דברים י"ב, ב, כ-כא

כִּי יִרְחִיב ה' אֶל-לְהִיךְ אֶת גְּבֻלְךָ פֹּאֶשֶׁר דָּבָר לְךָ, וְאִמְרַתְּ אֹכְלָה בָשָׂר, כִּי תֵאָוֶה נִפְשְׁךָ לְאָכֹל בָּשָׂר – בְּכָל אֹתוֹת נִפְשְׁךָ תֹאכַל בָּשָׂר. כִּי יִרְחַק מִמֶּךָ הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֶל-לְהִיךְ לְשׁוֹם שְׁמוֹ שֵׁם, וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאֲנֶךָ אֲשֶׁר נָתַן ה' לְךָ פֹּאֶשֶׁר צוִיתְךָ, וְאָכַלְתָּ בְשַׁעֲרֶיךָ בְּכָל אֹתוֹת נִפְשְׁךָ.

17. דברים ט"ז, יח

שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לְךָ בְּכָל שַׁעֲרֵיךְ אֲשֶׁר ה' אֶל-לְהִיךְ נָתַן לְךָ לְשֹׁבְטֶיךָ, וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשִּׁפְט צֶדֶק

18. בראשית ל"ה, כב

וַיְהִי בְשָׁכְנוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הַהוּא, וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת בְּלָחָה פִּילְגֶשֶׁת אִבּוֹ; וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל

וַיְהִי בְנֵי יַעֲקֹב שָׁנִים עָשָׂר.

19. תרגום ירושלמי

והוה כד שרא ישראל בארעא ההוא ואזל ראובן ובלבל... תרגום: ויהי בשכון ישראל בארץ ההיא הלך ראובן ובלבל את מצעי בלהה פילגש אביו, שהיו מסודרים כנגד מצעי לאה אמו, ונחשב לו כאילו שימש עמה. וכששמע ישראל הצטער ואמר: וי, שמא יצא ממני בן פסול כמו שיצא ישמעאל מאברהם ועשו מאבא. השיבה רוח הקודש ואמרה לו: אל תירא, שכולם צדיקים ואין בהם פסול, שמאחר שנולד בנימין היו בני יעקב שנים עשר.

20. במדבר כ"ה י"ד

"נְשִׂיא בַּיִת אֶב לְשִׁמְעֹנִי".

21. פסיקתא דרב כהנא נספחים פרשה א

י"א שבטים בירך משה, ולמה לא בירך לשבטו של שמעון? לפי שהיה בלבו עליו על אותו מעשה שעשה בשיטים. הרי הוא אומר, 'וַיִּשָּׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים... וְהִנֵּה אִישׁ [=זמרי] מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל [בָּא, וַיִּקְרַב אֶל אַחִיו אֶת הַמִּדְיָנִית] וגו' (במדבר כ"ה, א, ו), בשביל כך לא בירכו.

22. ברכות נח ע"א

הרואה אוכלוסי ישראל [רש"י: חיל גדול של שישים ריבוא] אומר: ברוך חכם הרזים.

23. דרשת "תורת ה' תמימה", כתבי הרמב"ן כרך א

וקבלת רז"ל כי לא נבראו בשינוי פרצופים אלא בשישים ריבוא, והמניין הזה כולל כל הדעות, ולכן ניתנה תורה במניין הזה; ואמרו: לא היה כדאי לקבל את התורה אלא כדי שתהא מתקבלת בכל הדעות. ולפי שהבורא יתברך יודע דעתן של בריות ויצרי מחשבות הכול, מברכין באוכלוסא 'חכם הרזים'.